

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ
NEFESLİ ÇALGILAR
(MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
11 ve 12. Sınıflar

Ankara 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI	4
NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER	5
NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI.....	6
NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	8
NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	9
NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ.....	10
11. SINIF NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	11
12. SINIF NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	14

GİRİŞ

Geleneksel nefesli sazlarımızdan mey, zurna ve sipsi ülkemizin farklı bölgelerinin müzik kültür öğelerini maddi ve manevi yönden ortaya koyan önemli renk sazlarıdır. Geçmiş günümüze, özgün tınılar ile taşımış bu değerli kültür ürünlerinin, bu niteliklerini devam ettirebilmesi günümüz şartlarında konservatif eğitim süreci ile devam ettirilmektedir. Ülkemizde Türk müziği devlet konservatuarlarının, liselerden sonra alınan öğrenciler ile sürdürüldüğü düşünüldüğünde bu çalgıların öğretiminin daha önceki dönemlerde verilmediği gözden kaçırılmamalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığının 2006, 2007, 2009 yılları ilk ve ortaöğretim müzik dersleri programlarının içeriği incelendiğinde geleneksel Türk müziğinin çeşitli türlerini, makamsal eserlerini, halk ezgilerini, algılayabilme, seslendirebilme vb. davranışları kazandırma sürecinde geleneksel Türk müziği çalgılarının önemi büyüktür. Makamsal okul müziği dağarcığının bazılarının bir Batı müziği çalgısı ile seslendirilmesi mümkün olabilir; ama Batı müziği çalgısı, Türk müziğinin karakteristik “komalı” sesleri, üslup ve tavrısal özelliklerini seslendirmede yetersiz kalmaktadır.

Nefesli Çalgılar (Mey, Zurna, Sipsi) Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen kazanımlar; geleneksel Türk halk müziğinin karakteristik yapısının olmazsa olmazı “usta çırak” adı verilen eğitim yöntemi ile günümüz nefesli çalgılarının öğretiminde kullanılan güncel, bilimsel öğretim yöntemleri ve yaklaşımları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Bu programın amacı, günümüz modern eğitim anlayışını esas alarak geçmişten günümüze varlığını koruyan geleneksel mey, zurna, sipsi öğretiminin temel prensiplerini öğrenciye kazandırmaktır. Bu bağlamda nota ve solfejle birlikte geleneksel ve evrensel icra tekniklerine uygun bir repertuar aktarımı ile bu çalgıların üstün nitelikte ve doğru teknikler ile icra edilebilmesi ön görülmektedir. Geleneksel icra yöntemlerinin yanı sıra; farklı kültür çalgılarıyla birliktelik oluşturabilecek bir öğretim süreci ve repertuar kazanımı, bu çalgıların öğrenimini alan öğrencinin kültürel anlamdaki gelişimine katkı sağlayacaktır.

NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Nefesli Çalgılar (Mey, Zurna, Sipsi) Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu programla öğrencinin;

1. Geleneksel Türk Halk Müziğinin en temel çalgılarından biri olan mey, zurna ve sipsi sazlarının Türk müzik kültüründeki yerini ve önemini anlaması,
2. Mey, zurna ve sipsi sazlarının temel özellikleri hakkında bilgi sahibi olması,
3. Bu çalgıların bölgelere, yörelere göre farklılık gösteren, çalım teknikleriyle, geleneksele ve de güncele uygun bir yaklaşımla icra ederek, solist ve diğer geleneksel ve evrensel sazlarla toplu seslendirme anlamında yakalanması gereken ahenk birliğini kazanması,
4. Saz repertuarının yanı sıra sözlü repertuvara yönelik eser dağarcığı oluşturması,
5. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk duygusu kazanması amaçlanmaktadır.

NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER

Nefesli Çalgılar Mey, Zurna, Sipsi Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

1. Doğru duruş ve doğru tutuş becerisi
2. Doğru ve teknik nefes kullanımı becerisi
3. Doğru ve teknik ses elde edebilme (üfleme) becerisi
4. İcra tekniklerini kullanma becerisi
5. Bireysel (solist) icra becerisi
6. Topluluk (korist) icra becerisi
7. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
8. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma
9. Analitik düşünme
10. Yaratıcı düşünme
11. Tonalite ve modalite (makam) tanıma
12. İş birliği
13. İletişim
14. Müziksel işitme

NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme süreçlerinde öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp hayata geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler kullanılmalıdır. Öğrenci merkezli eğitim için yöntem ve tekniklerin belirlenmesi ve bunun sınıfta uygulanması, planlamanın en önemli bölümlerindedir. Mey-zurna-sipsi öğretiminde öğrencilerin farklı gelişim süreçleri ve yetenek durumları da göz önünde bulundurarak sürdürülen bir öğretme-öğrenme yaklaşım benimsenmelidir. Öğrenci, özellikleri doğru belirlendiğinde ve planlama aşamasına katılımı sağlandığında hedeflere ulaşmak daha kolay olacaktır. Öğrenci merkezli eğitim için benimsenen ilkeler, değerler ve hedefler yöntem teknik ve stratejilerin belirlenmesinde temel oluşturmaktadır. Bu teknik, bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlanabilir.

Öğretmen bilgi aktarıcı, karar verici olmak yerine öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırmalıdır. Bilgi ile öğrenci arasında köprü rolünü üstlenmelidir. Öğrenci katılımı sağlanarak gerçekleştirilecek öğrenme ve öğretme süreci, nefesli çalgılar (mey, zurna, sipsi) dersi öğretimine yönelik temel becerilerin kazanılmasında ve öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanmasında önemli rol oynayacaktır. Öğrenme sürecinde, öğrencilerin birbirleriyle etkileşimleri sağlandığında kişiler arası ilişkiler ve grup becerileri gelişerek toplumsal becerileri artacaktır. Bu da başarıyı artırmada önemlidir.

Öğretmen, ne öğreteceğinin ve nasıl öğreteceğinin bilincinde olarak kullanmayı planladığı öğretim tekniklerinin öğrenme ve öğretme sürecine uygun olmasına dikkat etmelidir. Bu bakımdan programın uygulanması sırasında öğrenciyi merkeze alan, üstbilişsel farkındalık geliştirmesine olanak sağlayacak ve öğretmenin rehber görevi gördüğü bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturulması uygun olacaktır. Programın uygulanmasında öğretmen tek bir öğrenme-öğretme stratejisi belirlemek zorunda değildir. Kazanımların içeriği ve öğrenciyi kazandırılması hedeflenen becerilere bağlı olarak farklı öğrenme-öğretme stratejileri (buluş yoluyla öğrenme, sunuş yoluyla öğrenme, araştırma yoluyla öğrenme, tam öğrenme, iş birlikli öğrenme, yapılandırmacı öğrenme), yöntem ve teknikleri dengeli ve amacına uygun şekilde birlikte kullanılabilir.

NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Müzik öğrenimi ve öğretimini geliştirmek, yıl boyunca öğrencinin gösterdiği müzik gelişimini kavramak için müzik öğreniminin değerlendirilmesi ve ölçme sonunda elde edilen verilerin analizi oldukça önemlidir. Değerlendirme; öğretim programında yer alan kazanımlarda belirtilen bilgi, beceri ve tutumlara öğrencilerin ne oranda ulaştıklarının tespit edilmesi ve tespit edilen eksik ya da yanlış öğrenmelerin giderilmesi için önlemler alınmasının sağlanması açısından önemlidir. Çeşitli ve çok sayıda ölçme aracı kullanılarak sistematik olarak yapılan değerlendirme sonuçları, sadece not vermek için değil; öğrencilere performansları hakkında geri bildirim verme, öğrencileri gösterebilecekleri en üst performans seviyesine ulaştırmak için motive etme, öğretim etkinliklerinin ve öğretim programının etkililiğini belirleme amacıyla kullanılabilir.

Yapılan değerlendirme çalışmaları; öğretim programında belirtilen kazanım, hedef ve amaçlarla örtüşmelidir. Öğretim programında öğrenmenin üç alanına (bilişsel, psikomotor ve duyuşsal) ilişkin kazanımlar bulunmaktadır. Örneğin, öğrenciler enstrümanı çalmada teknik ustalık, yorum gücü, artistik ve etkileyici iletişim, artikülasyon-ton, müziksel etki, entonasyon vb. kategorilerde yer alan becerileri edindiklerinde psikomotor; nota yazımı, enstrümana ilişkin teknik kavramları doğru kullanmayı öğrendiklerinde bilişsel; bireysel olarak ve bir grubun üyesi olarak sorumlulukla çalıştıklarında duyuşsal alana ilişkin kazanımlara ulaşmış olacaklardır. Değerlendirme çalışmalarının sürekli olması önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme, öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Değerlendirme çalışmaları, farklı öğrenci yetenek ve beceri düzeylerinin yanı sıra okul ve sınıf ortamı göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Kullanılacak ölçme aracı ve değerlendirme yaklaşımı, ölçülmek istenen becerilere ve değerlendirme sonuçlarının hangi amaçla kullanılacağına bağlı olarak belirlenmelidir. Psikomotor ve duyuşsal alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ya da derecelendirme ölçekleri şeklinde tasarlanmış gözlem formlarının yanı sıra öz ve akran değerlendirme formları kullanılabilir. Bilişsel ve psikomotor alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, bireysel ya da grup çalışması şeklinde tasarlanmış proje ve performans çalışmaları kullanılabilir.

Değerlendirme sonrasında performansları hakkında verilen yapıcı geri bildirimler; öğrencilerin neyin önemli olduğunu, neyin öğretilmeye çalışıldığını ve hangi alanda gelişmek için çaba sarf etmeleri gerektiğini kavramalarını sağlayacaktır.

NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Program, öğrencinin başlangıç seviyesinden varılması hedeflenen en üst seviyeye kadar ulaşabilmesini hedeflemektedir. Başlangıç seviyesinden itibaren programın içeriğine uygun olarak varılması hedeflenen davranışların gelişim süreçleri, öğretici tarafından her öğrencinin düzeyine göre değerlendirilmelidir. Gerektiğinde program dâhilinde geri dönüşler veya hızlandırılmalar yapılmasının saz öğretiminin doğal karakteristik özelliği olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

2. Geleneksel Türk halk müziğinin karakterine ve çalgıların kimliklerine uygun, etütler, çalgısal ve sözel eserler öğretmenin eşliğinde uygulanacaktır. Mey, zurna, sipsinin teknik gelişim sürecine uygun olarak seslendirilecek etüt, çalgısal ve ezgisel eserlerin, makamsal ve dizgisel mantığa uygun şekilde zorluk dereceleri belirlenmelidir.

3. Öğrencilere gruplar hâlinde icra yaptırılarak ortak beceri kazanımı sağlanmalıdır. Ortak icrada amaç, kavalın diğer kavallar, geleneksel ve evrensel sazlar ile birlikteliğini sağlayabilmektir. Bu şekilde akort birliği sağlanacak ve icra topluluklarına intibak edilebilecektir. Program dışı bazı etkinlikler; dinleti, konser (bireysel, toplu icralar) çalışmalarında öğretim sürecine uygun yaklaşımla öğretime dâhil edilmelidir.

4. Öğrenciler müzikte öğrendiklerini diğer konu alanlarına uygulayabilirler. Doğru şartlar altında hayat boyu öğrenme ve kariyer becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak yaratıcı yetlilikler ve beceriler edinebilirler. Müzik öğrenimi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin edinilmesini gerektirir. Bu bakımdan öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumları ilişkilendirmelerine olanak sağlayacak etkinlikler tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.

5. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

Değerler	Konu Başlığı
Sabır	Zamana riayet
Vatanseverlik	Fedakarlık, sorumluluklarını bilme
Hoşgörü	Farklılıklara karşı hoşgörü
Çalışkanlık	Kararlılık

Bu değerlerin, öğrencilere aktarılabilmesi için ders kitabında etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.

NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

11 ve 12. sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 11. sınıf düzeyinde üç, 12. sınıf düzeyinde iki ünite yer almaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi	Kazanım Açıklaması
			11.2.3.2.	Vücudun konumu ve doğru tutuşu gösterir.	<i>Mey, zurna, sipsi üflerken vücudun konumunun bacakların omuz hizasında açık, vücudun dik, başın karşıya bakıyor olmasının gerekliliği vurgulanmalıdır.</i>

NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ

11. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Mey, Zurna, Sipsinin Tarihi Tanımlanması, ve Temel Özellikleri	12	6	17
Mey, Zurna, Sipside Sesler ve Doğru Nefes Kullanımı	16	20	56
Mey, Zurna, Sipsi İçin Basit Ritimli Etütler, Dizi, Ezgi Çalışmaları	12	10	27
TOPLAM	40	36	100

12. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Mey, Zurna, Sipside Nüanslar ve Uygulamalar	23	16	92
Mey, Zurna, Sipsi İçin Uygun Makam ve Repertuvar Çalışmaları.	15	20	56
TOPLAM	38	36	100

11. SINIF NEFESLİ ÇALGILAR (MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

11.1. MEY-ZURNA-SİPSİNİN TARİHİ, TANIMLANMASI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

Terimler: Kaval, pentatonik, 17'li perde sistemi

11.1.1. Türk Musikisinde Mey, Zurna, Sipsinin Tarihi Gelişimi

11.1.1.1. Mey, zurna, sipsinin tarihi gelişimini açıklar.

Türklerin Asya'dan Avrupa'ya göçü ve sonrasında farklı bölgelere dağılımları ile bu çalgıların yayıldığı coğrafyalardaki fiziki ve icrasal farklılıklar hakkında bilgi verilmelidir.

11.1.1.2. Türklerin mey, zurna, sipsi sazlarıyla olan tarihi ve kültürel bağlarını açıklar.

11.1.1.3. Geleneksel Türk Musikisinde mey, zurna, sipsinin icra edildiği alanları tanır.

a) Mey, zurna, sipsinin geleneksel Türk müziğinin içerisindeki tınısal etkinliklerinin anlaşılması amacıyla geleneksel Türk halk müziği ses sistemi ve gelişim süreci hakkında bilgi verilmelidir.

b) Pentatonikten, 17'li perde sistemine geçiş aşamaları açıklanmalıdır.

11.1.2. Mey, zurna, sipsinin fiziksel yapısının ve özelliklerinin tanıtımı

11.1.2.1. Mey, zurna, sipsinin fiziksel yapısı ve özelliklerini kavrar.

11.1.2.2. Mey, zurna, sipsinin yapımında kullanılan materyalleri tanır.

Mey ve zurna geleneksel olarak ilk olarak hazır materyallerden, sonraları belli tür ağaçlardan özellikle de erik ağacından yapıldığı belirtilmelidir.

11.1.2.3. Mey, zurna, sipsinin türlerini ayırt eder.

11.1.2.4. Farklı boyutlarda mey, zurna, sipsilerin olduğunu fark eder.

Farklı tonlarda seslendirilebilen farklı müzik türlerinde özellikle halk müziğindeki transpoze (aktarım) yapma zorluğunu ortadan kaldırabilme için si, do, re, mi, fa, sol, la seslerinden farklı boyutlarda mey ve zurnalar kullanılabilmesi vurgulanmalıdır.

11.1.3. Mey, zurna, sipsinin yapımı ve bakımı

11.1.3.1. Mey, zurna, sipsi seçiminde dikkat edilecek hususları açıklar.

11.1.3.2. Mey, zurna, sipsi şekillerini tanır.

11.1.3.3. Mey, zurna, sipsi bakımının önemini açıklar.

11.1.4. Mey, zurna, sipsi çeşitleri

11.1.4.1. Farklı boyutlardaki mey, zurna, sipsileri tanır.

11.1.4.2. Mey, zurna, sipsilerin özelliklerini açıklar.

11.2. MEY, ZURNA, SİPSİDE SESLER VE DOĞRU NEFES KULLANIMI

Terimler: Diyafram

11.2.1. Mey, Zurna, Sipsiden Ses Çıkartma Çalışmaları

11.2.1.1. Ses çıkartmadan önce dudağın ve dilin alması gereken doğru şekli gösterir.

11.2.1.2. Fosurtu, dem ses ve normal sesleri ayırt eder.

Öğretici doğru dudak ve dil pozisyonu ile doğru sesin elde edilmesini örnekleyerek, doğru ses ile doğru olmayan ses arasındaki farkı duyurmalıdır.

11.2.2. Nefes Teknikleri

11.2.2.1. Diyafram nefesini fark eder.

11.2.2.2. Doğru nefes tekniklerini uygular.

Öğrenci diyaframın ne olduğu, mey, zurna ve sipsiden nitelikli ve sağlıklı ses elde edebilmede diyafram nefesinin önemi ve diyafram nefesini kullanmaya yönelik basit çalışmalar hakkında bilgilendirilmelidir.

11.2.3. Mey, Zurna, Sipside Duruş ve Tutuş Pozisyonu

11.2.3.1. Doğru oturma pozisyonunda mey, zurna, sipsinin nasıl tutulacağını kavrar.

11.2.3.2. Vücudun konumu ve doğru tutuşu gösterir.

Mey, zurna, sipsi üflerken vücudun konumunun bacakların omuz hizasında açık, vücudun dik, başın karşıya bakıyor olmasının gerekliliği vurgulanmalıdır.

11.2.4. Doğru Tutuş Pozisyonunda Ses Çıkartma

11.2.4.1. Temel duruş ve tutuş pozisyonunda çıkan sesi tanır.

11.2.4.2. İlk tutuş pozisyonunda kullanacağı parmaklarını gösterir.

11.2.4.3. Deliklerin parmakların boğumları ile kapatılışını gösterir.

11.2.4.4. İlk üfleşte çıkan sesin temel ses olan la sesi olduğunu fark eder.

11.2.4.5. Sert ya da yumuşak üfleşte sesin değiştiğini (frekans) fark eder.

11.2.4.6. Bir perdeden farklı şiddetlerle üflendiğinde farklı seslerin çıktığını fark eder.

11.2.5. Mey, Zurna, Sipsiden Çıkan Sesler

11.2.5.1. Sol, la, si, do ve re seslerini kademeli olarak elde eder.

11.2.5.2. Beş sestem oluşan ikinci kademedeki ritmik nefes çalışmaları yapar.

11.2.5.3. Sol, la, si, do ve re notalarını ile hazırlanmış etüt çalışmaları yapar.

11.2.5.4. Uzun nefes çalışmalarının doğru frekansta ses elde etme üzerindeki etkisini açıklar.

11.3. MEY, ZURNA, SİPSİ İÇİN BASİT RİTİMLİ ETÜTLER, DİZİ VE EZGİ ÇALIŞMALARI

Terimler: Diyez, bemol, dizi, ayak, makam

11.3.1. Melodik ve Ritmik Etüt Çalışmaları

11.3.1.1. Tam sesleri kullanarak örnek etütler seslendirir.

11.3.1.2. Farklı kademedeki diyez ve bemollü sesleri kullanarak etütler seslendirir.

11.3.1.3. Atlamalı olarak ritmik etütler seslendirir.

11.3.2. Hüseyini Makamı Dizisi

11.3.2.1. Hüseyini makamı dizisinde basit ritimlerden (2-3-4) hazırlanan etütler seslendirir.

11.3.2.2. Hüseyini makamı dizisinde basit ritimlerden (2-3-4) hazırlanan türküler seslendirir.

11.3.2.3. Hüseyini makamı dizisinde basit ritimli (2-3-4) sözel ve saz eserleri seslendirir.

11.3.3. Rast Makamı Dizisi

11.3.3.1. Rast makamı dizisinde basit ritimlerden hazırlanan etütler seslendirir.

11.3.3.2. Rast makamı dizisinde basit ritimlerden hazırlanan türküler seslendirir.

11.3.3.3. Rast makamı dizisinde basit ritimli sözel ve saz eserleri seslendirir.

11.3.4. Segâh Makamı Dizisi

11.3.4.1. Segâh makamı dizisinde basit ritimlerden hazırlanan etütler seslendirir.

11.3.4.2. Segâh makamı dizisinde basit ritimlerden hazırlanan türküler seslendirir.

11.3.4.3. Segâh makamı dizisinde basit ritimli, sözel ve saz eserleri seslendirir.

Belirlenen diziler, etütler, sözel ve saz eserlerinin seslendirilmesi sırasında mey, zurna ve sipside basit nüans uygulamalarından nefes ve dil vurguları da yeri geldiğinde kullanılmalıdır.

12. SINIF NEFESLİ ÇALGILAR (MEY-ZURNA-SİPSİ) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

12.1. MEY, ZURNA, SİPSİDE NÜANSLAR VE UYGULAMALAR

Terimler: Vibrato (sallama),

12.1.1. Alt Seslerde El ile Vibrato (El Sallama) Tekniği

12.1.1.1. Sol, la, si, do ve re seslerinde el sallama vibrato tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.1.2. Sol, la, si, do ve re seslerinde el sallama tekniği ile vibrato tekniğini uygular.

12.1.1.3. Alt ses alanında el sallama vibrato tekniğine uygun etüt ve saz eserlerini seslendirir.

12.1.2. Üst Seslerde El ile Vibrato (El Sallama) Tekniği

12.1.2.1. Mi, fa ve sol seslerinde el sallama tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.2.2. Mi, fa ve sol seslerinde el sallama tekniği ile vibrato tekniğini uygular.

12.1.2.3. Üst ses alanında el sallama vibrato tekniğine uygun etüt ve saz eserlerini seslendirir.

12.1.3. Alt Seslerde Dudak ile Vibrato (Dudak Sallama) Tekniği

12.1.3.1. Sol, la, si, do ve re seslerinde dudak sallama tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.3.2. Sol, la, si, do ve re seslerinde dudak sallama tekniği ile vibrato tekniğini uygular.

12.1.3.3. Alt ses alanında dudak sallama vibrato tekniğine uygun etüt ve saz eserlerini seslendirir.

12.1.4. Üst Seslerde Dudak ile Vibrato (Dudak Sallama) Tekniği

12.1.4.1. Mi, fa ve sol seslerinde dudak ile vibrato tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.4.2. Mi, fa ve sol seslerinde dudak ile vibrato tekniğini uygular.

12.1.4.3. Üst ses alanında dudak sallama vibrato tekniğine uygun etüt ve saz eserlerini seslendirir.

12.1.5. Alt Seslerde Nefes ile Vibrato Tekniği

12.1.5.1. Sol, la, si, do ve re seslerinde nefes ile vibrato tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.5.2. Sol, la, si, do ve re seslerinde nefes ile vibrato tekniğini uygular.

12.1.5.3. Alt ses alanında nefes ile vibrato tekniğine uygun etüt ve saz eserlerini seslendirir.

12.1.6. Üst Seslerde Nefes ile Vibrato Tekniği

12.1.6.1. Mi, fa ve sol seslerinde nefes ile vibrato tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.6.2. Mi, fa ve sol seslerinde nefes ile vibrato tekniğini uygular.

12.1.7. Alt Seslerde Nefes Çevirme Tekniği

12.1.7.1. Sol, la, si, do ve re seslerinde nefes çevirme tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.7.2. Sol, la, si, do ve re seslerinde nefes çevirme tekniğini uygular.

12.1.7.3. Alt ses alanında nefes çevirme tekniği ile taksim (açış) çalışmaları yapar.

12.1.8. Üst Seslerde Nefes Çevirme Tekniği

12.1.8.1. Mi, fa, ve sol seslerinde nefes çevirme tekniği ile çıkan sesleri fark eder.

12.1.8.2. Mi, fa, ve sol seslerinde seslerinde nefes çevirme tekniğini uygular.

12.1.8.3. Üst ses alanında nefes çevirme tekniği ile taksim (açış) çalışmaları yapar.

12.2. MEY, ZURNA VE SİPSİ İÇİN UYGUN MAKAM VE REPERTUVAR ÇALIŞMALARI

Terimler: Ana makamlar, basit usuller

12.2.1. Rast Makamında Uygulamalar

12.2.1.1. Rast makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütler seslendirir.

12.2.1.2. Rast makamında türküler seslendirir.

12.2.1.3. Rast makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.2. Segâh Makamında Uygulamalar

12.2.2.1. Segâh makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütler seslendirir.

12.2.2.2. Segâh makamında türküler seslendirir.

12.2.2.3. Segâh makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.3. Hüseyni Makamında Uygulamalar

12.2.3.1. Hüseyni makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütler seslendirir.

12.2.3.2. Hüseyni makamında türküler seslendirir.

12.2.3.3. Hüseyni makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.4. Hicaz Makamında Uygulamalar

12.2.4.1. Hicaz makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütler seslendirir.

12.2.4.2. Hicaz makamında türküler seslendirir.

12.2.4.3. Hicaz makamında oyun havaları seslendirir.

12.2.5. Saba Makamında Uygulamalar

12.2.5.1. Saba makamı dizisinde basit usullerde hazırlanan etütler seslendirir.

12.2.5.2. Saba makamında türküler seslendirir.

12.2.5.3. Saba makamında oyun havaları seslendirir.